

Formy podnikání

Bc. Hana Hanzlíková
Bc. Vladimír Holík

Podnikání

- **Soustavně vykonávaná činnost za účelem zisku**
- Společné rysy:
  - Novost, organizace, kreativita, riziko, blahobyť
- **Ekonomické hledisko**
  - Užitím výrobních faktorů zvýšíme hodnotu statku oproti původní hodnotě
- **Sociologické hledisko**
  - Tvorba pracovních míst, na konci je blahobyť pro všechny součinné

Podnik

- **Z hlediska ekonomiky:**
  - Takový subjekt, ve kterém dochází k přeměně vstupů na výstupy (statky)
- **Z hlediska práva:**
  - Soubor hmotných i nehmotných složek podnikání, tedy věcí, které může majitel použít k samotné činnosti podnikání

Podnikatel

- **Je dle zákonů ČR osoba:**
  - Fyzická či právnická, zapsaná v Obchodním rejstříku
  - Podnikající dle živnostenského zákona a na základě živnostenského oprávnění
  - Podnikající na základě jiného oprávnění (lékaři, notáři, daňoví poradci, ...)
  - Podnikající v zemědělství dle zvláštních předpisů

Třídění podniků I.

- Dle charakteru činnosti
  - Výrobní podniky
  - Obchodní podniky
  - Finanční instituce, podniky služeb, ...
- Dle zájmu činnosti
  - Tříděné dle klasifikace činnosti, tzv. OKEČ
  - <https://esipa.cz/sbirka/sbsrv.dll/sezn?DR=OK&SORT=CP&ROK=0&OK=SEZN>
1

Třídění podniků II.

- Dle velikosti a rozsahu činnosti

Kategorie podniku	Počet zaměstnanců: Roční pracovní jednotka (RPJ)	Roční obrat	nebo	Roční bilanční suma
střední	< 250	≤ 50 milionů € (v roce 1996 40 milionů €)	nebo	≤ 43 milionů € (v roce 1996 27 milionů €)
malý	< 50	≤ 10 milionů € (v roce 1996 7 milionů €)	nebo	≤ 10 milionů € (v roce 1996 5 milionů €)
mikropodnik	< 10	≤ 2 miliony € (dříve nedefinováno)	nebo	≤ 2 miliony € (dříve nedefinováno)

Třídění podniků podle právní formy

- Podniky jednotlivce – živnosti
- Obchodní společnosti
  - Osobní
    - Veřejná obchodní společnost
  - Smíšené
    - Komanditní společnost
  - Kapitálové
    - s.r.o.
    - a.s.
- Družstva
- Veřejné (státní podniky)

Živnost - OSVČ

dle zákona č. 455/ 1991 Sb. (Živnostenský zákon)

Živnost

- § 2 Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem
- § 5 (1) Živnost může provozovat fyzická nebo právnická osoba, splní-li podmínky stanovené tímto zákonem (dále jen "podnikatel"); státní povolení k provozování živnosti (dále jen "koncese") se vyžaduje jen v případech vymezených tímto zákonem
- § 6 Podmínky provozování: svéprávnost a bezúhonnost
- § 7 Zvláštní podmínky provozování: odborná (praxe) či jiná způsobilost
- Posouzení podmínek k živnostenskému oprávnění – Živnostenský úřad
- Za své závazky ručí živnostník neomezeně, celým svým majetkem

Druhy živností

- § 16 – 27 + přílohy
- **A) Ohlašovací** -> při splnění stanovených podmínek smějí být provozovány na základě ohlášení
  - **Řemeslné** – prokázat odbornou způsobilost – např.: řeznictví, pekařství, hodinářství, malířství, kadeřnictví, úprava textilií, kominictví, manikúra, pedikúra, ...
  - **Vázané** - prokázat odbornou způsobilost – např.: geologické práce, zpracování tabáku, oční optika, projektování ve výstavbě, oceňování majetku, restaurování děl, ...
  - **Volné** – odborná způsobilost není stanovena – např.: poskytování služeb pro zemědělství, lesnictví; pěstitelské pálení, výroba hnojiv, výroba motorových vozidel, nakládání s odpady, ubytovací služby, mimoškolní výchova, ...
- **B) Koncesované** -> smějí být provozovány na základě koncese (úředního povolení)
  - např.: výroba a úprava kvasného lihu; zbraně a střelivo; výroba a zpracování paliv a maziv; výroba tepelné energie a její rozvod; vnitrozemská vodní doprava; provozování pohřební služby; ...

Osoba samostatně výdělečně činná – OSVČ

(dle zákona č. 155/ 1995 Sb. Zákon o důchodovém pojištění)

- osoba, která *ukončila povinnou školní docházku* a dosáhla věku *alespoň 15 let* a **a)** vykonává samostatnou výdělečnou činnost, nebo **b)** spolupracuje při výkonu samostatné výdělečné činnosti, pokud podle zákona o daních z příjmů lze na ni rozdělovat příjmy dosažené výkonem této činnosti a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení
- výkon samostatně výdělečné činnosti:
  - podnikání v zemědělství
  - provozování živnosti
  - výkon umělecké nebo jiné tvůrčí činnosti na základě autorskoprávních vztahů, ...

Jak si založit živnost?

- způsobilost k právním úkonům a trestní bezúhonnost
- dobře si promyslet, o který druh živnosti se vlastně jedná...! (kromě volné živnosti k ostatním je třeba prokázat odbornou způsobilost; ke koncesované se navíc zmusí vyjádřit odbor státní správy)
- vyplnit (jednotný) registrační formulář – žadatel se tím přihlásí k dani příjmů, sociálnímu a zdravotnímu pojištění
- formulář donést na živnostenský úřad
  - + občanský průkaz
  - + 1000 Kč – správní poplatek za přijetí žádosti
  - souhlas majitele nemovitosti, kde se bude podnikat

Živnostenský úřad cca po týdnu udělí výpis ze živnostenského rejstříku a přidělí identifikační číslo IČ

Živnost mohu mít jako hlavní nebo vedlejší (na hlavní prac. poměr pracuji jinde) činnost.

Pokud mám živnost jako hlavní, platím si zálohy na zdravotní i sociální pojištění.

Pokud jako vedlejší, zdravotní pojištění neplatím zálohy, ale až částku na konci roku, dle výdělku. Zálohy na sociální pojištění platím nižší než při hlavní činnosti a navíc jen pokud jsem dosáhl alespoň určitého zisku.

Obchodní společnosti

dle zákona 90/2012 Sb., účinného od 1 . 1. 2014

Veřejné obchodní společnosti

- § 95: Vznikají na základě dohody o podnikání dvou a více osob pod společným jménem
- § 95: Vlastníkem pouze fyzická osoba, právnická osoba však může být společníkem
- §96: Možné zkratky – veř. obch. spol., v. o. s., a spol.
- § 97: Právní poměry určuje společenská smlouva

- Zapisuje se do obchodního rejstříku, společnost je právnickou osobou
- Nejčastěji řemesla

Kapitálové obchodní společnosti

- Vyznačují se povinností složit zákonem stanovený kapitál
- Společníci se nemusí podílet přímo na chodu podniku, ale skrze kapitál
- **Společnost s ručením omezeným – s.r.o.**
  - Základní vklad 1 Kč (od 2014)
  - Může založit fyzická i právnická osoba
- **Akciová společnost – a.s.**
  - Nejvyšší právní forma podnikání
  - Na základě akcií, které mají jmenovitou hodnotu

Společnost s ručením omezeným

- Skládá se ze společníků, jednatele, případně dozorčí rady
- Nejvyšší orgán je valná hromada
- § 132: Za dluhy ručí společníci
- § 133: Podíl společníka se určuje podle poměru vkladu
- § 142: Výše vkladu 1 Kč, pakliže smlouva neříká jinak
- § 143: Lze se podílet i hmotným darem, cenu určí znalec
- § 161: Podíl na zisku je vypočítán dle podílu vkladu, pokud neurčuje smlouva jinak

Akciové společnosti

- § 243: Kapitál je rozvržen na určitý počet akcií
- § 246: Základní kapitál je alespoň 2 000 000 Kč, případně 80 000 Eur
- § 251: Možnost podílet se nepeněžním vkladem
- § 256: Akcie – cenný papír, se kterým jsou spojena práva jejich vlastníka podílet se na chodu společnosti
- § 263: Akcie na jméno (§ 269 – 273), akcie na uživatele (§ 273 – 275)

Družstva

- § 552: společenství osob, za účelem vzájemné podpory, případně podpory třetích stran
- § 555: Založení družstva na „ustavující schůzi“
- § 563: Každý člen se podílí členským vkladem, může jich mít i více

Bytová Družstva

- §727
  - Jen za účelem bydlení
  - Může spravovat bytové a nebytové prostory ve vlastnictví jiných osob
  - Může provozovat i jinou činnost, nesmí tím však ohrozit primární cíl (bydlení) a tato musí mít pouze doplňkový charakter
    - Pronájemy prostor pro obchody, ...
- §730: Nemůže změnit předmět své činnosti
- **§750: Zisk bytového družstva může být použit pouze k uspokojování bytových potřeb členů a k dalšímu rozvoji bytového družstva.**

Sociální družstva

- § 758: Sociálním družstvem je družstvo, které soustavně vyvíjí obecně prospěšné činnosti směřující na podporu sociální soudržnosti za účelem pracovní a sociální integrace znevýhodněných osob do společnosti s přednostním uspokojováním místních potřeb a využíváním místních zdrojů podle místa sídla a působnosti sociálního družstva, zejména v oblasti vytváření pracovních příležitostí, sociálních služeb a zdravotní péče, vzdělávání, bydlení a trvale udržitelného rozvoje.
- § 763: Fyzická osoba může být členem, pouze pokud vykonává pro družstvo práci ve smyslu jeho založení

Státní podniky
dle zákona 77/1997 Sb.

Státní podniky

- § 2
  - Takový podnik, který vlastním jménem podniká v zájmu státu – významné strategické, hospodářské a jiné odvětví
  - Hospodaří s majetkem státu a nemá svůj vlastní (majetek podniku patří tedy státu)
- § 3:
  - Zakladatelem podniku je stát, respektive příslušné ministerstvo, pod jehož gesci spadá obor podnikání firmy
  - Podnik neručí za dluhy státu a naopak
- § 4: Podnik je založen zakládající listinou (vydává příslušné ministerstvo, viz § 3)
- § 11 – 13: Orgány podniku jsou ředitel a dozorčí rada

Neziskové organizace

Nezisková organizace

- organizace, která nevytváří zisk k přerozdělení mezi své vlastníky, správce nebo zakladatele
- zisk sice může vytvořit, ale musí ho zase vložit zpět do rozvoje organizace a plnění jejího poslání

V ČR aktuálně existují následující typy neziskových organizací:

- **Spolky** (od r. 2014, do konce roku 2013 – Občanská sdružení)
- **Ústavy**
- **Nadace**
- **Nadační fondy**
Nadace a nadační fondy od r. 2014 spadají pod tzv. *fundace* = sdružení majetku sloužící ke konkrétně vymezenému účelu
- **Obecně prospěšné společnosti** (pouze do konce roku 2013, poté mohou fungovat dál, příp. se transformovat na ústavy nebo sociální družstva)
- **Evidované právnické osoby** (církevní neziskové organizace)

Příprava na hodinu

Příprava na hodinu

Tematický okruh, téma: Formy podnikání

Třída: 8. třída

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny

Cíle vyučovací hodiny

Očekávané výstupy: žák se orientuje v právních formách podnikání, dokáže vysvětlit podstatu neziskových organizací

Klíčové kompetence:

Kompetence kučení – žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě

Kompetence komunikativní - formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu

Organizační forma výuky: frontální výuka

Výukové metody: přednáška, diskuse

Scénář hodiny:

Úvod: Nastínění programu hodiny, krátké opakování důležitých pojmů z minulé hodiny

Hlavní část:

1. Výklad – nejdříve se na pojem zeptat žáků, zda tuší, co to znamená...?, pak teprve vysvětlovat...

Podnik; Podnikatel; Živnosti – ohlašovací/koncesované, příklady; Obchodní společnosti – osobní – v. o. s./smíšené – komanditní společnost/kapitálové – s. r. o., a. s.; Družstva; Neziskové organizace, druhy, příklady

2. Pracovní list

Žáci nejprve vyplní samostatně, poté společná kontrola, dovysvětlení

Závěr: Pokud žákům nebude zbývat mnoho práce, mohou pracovní list (myšlenkovou mapu) dokončit doma. V další hodině se celé téma zopakuje. Pokud by se pracovní list z větší části nestihl, necháme na další hodinu.

FORMY PODNIKÁNÍ – pracovní list

1. Doplň:

_____ je soustavně vykonávaná činnost za účelem zisku.

_____ je z hlediska ekonomiky takový subjekt, ve kterém dochází k přeměně vstupů na výstupy (statky). Podnik je z hlediska práva _____ hmotných i nehmotných složek podnikání.

_____ je dle zákonů ČR osoba

- fyzická či právnická, zapsaná v _____
- podnikající dle _____ a na základě _____

Nabídka slov (pozor na správný tvar slova!):

soubor, podnik, zisk, Obchodní rejstřík, podnikatel, živnostenské oprávnění, podnikání, Živnostenský zákon

2. Vytvoř myšlenkovou mapu: **Třídění podniků podle právní formy**

Použij pojmy (můžeš dále doplnit vlastními poznámkami...): *Obchodní společnost, Podniky jednotlivce (živnosti), Živnosti koncesované, Živnosti ohlašovací, Veřejné státní podniky, Družstva, Osobní, Komanditní společnost, Kapitálové, Veřejná obchodní společnost, Smíšené, Akciová společnost, Společnost s ručením omezeným*

3. Definuj, co je živnost, jaké jsou její podmínky, jak živnosti dělíme. V jakém zákoně bys hledal potřebné informace a na jaký úřad by ses obrátil, pokud by sis chtěl založit živnost?

4. Vypiš, s jakými spolky, nadacemi, a dalšími neziskovými organizacemi ses někdy setkal, máš ve svém okolí, jaké znáš, ...? Koho/co podporují?

Zdroje:

- HYRŠLOVÁ, Jaroslava, Jiří KLEČKA a Pavel MARINIČ. *Ekonomika podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. Studijní texty. ISBN 978-80-86730-25-7.
- *Nová definice malých a středních podniků.*, ISBN: 92-894-7917-5, dostupné z: https://www.dotaceeu.cz/getmedia/7bd6ab99-01ea-4940-8247-cba566022d14/MSP_7bd6ab99-01ea-4940-8247-cba566022d14.pdf
- https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=46829
- <https://www.neziskovky.cz/>
- **Zákony:**
  - č. 90/2012 Sb. (O obchodních korporacích)
    - <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=90&r=2012>
    - <https://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchodni-korporace/>
  - č. 455/1991 Sb. (O živnostenském podnikání)
  - č. 89/2012 Sb. (Občanský zákoník)
  - č. 77/1997 Sb. (O státním podniku)
    - <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-77>
  - č. 3/2002 Sb. (zákon o církvích a náboženských společnostech)